

BUTLLETÍ DE L'ASSOCIACIÓ D'ARXIVERS VALENCIANS

La Llei d'Arxius, més prop que mai

En estos dates que escrivim açò, l'esborrany de la Llei Valenciana d'Arxius es troba ja en el nostre Parlament. Ara, preguntes parlamentàries, possibles esmenes i al final, debat. Un camí, esperem siga breu, que ens portarà definitivament a comptar amb un marc legislatiu sobre el qual pivotarà no sols el futur de la nostra professió, qüestió sempre de summa importància; sinó especialment el futur del patrimoni documental valencià.

La nostra associació ha participat amb la Direcció General d'Arxius i Innovació Tecnològica en la revisió inicial del text. Encara ens queden importants repassos que executar sobre el text abans de la seu aprovació per les Corts Valencianes. Conscient de la importància de l'aprovació de la norma, la nostra associació està bolcada a cooperar a la seu sanció definitiva amb el màxim de beneficis per al patrimoni valencià. Al final del camí, segurament no serà la millor llei del món, però si un gran pas per a consolidar vies de solució a molts dels problemes que pateix la nostra professió i els arxius valencians, alguns, millor dit, molts d'ells, encara en condicions d'abandó, sense accés, sense cap reglamentació i el que encara és pitjor, sense personal a càrrec seu que realitze les tasques mínimes exigibles per a la seu protecció, organització i difusió.

A més de la Llei d'Arxius, enguany 2005, ja en portes, ens portarà amb total seguretat la norma que fixarà la Comissió Qualificadora de Documents, instrument considerat per tota la professió, d'obligatòria creació i eficaç funcionament, perquè cap tipus documental quede fora del control dels arxiuers i que davall la supervisió d'estos, nosaltres, que cap document es destruïsca erròniament ni cap altre es conserve sense necessitat. Les decisions de

la Comissió, que presumim seran el més completa possible, vindran a convertir-se en ferramentes de solució a molts problemes d'organització, d'espai i d'atenció que actualment pateixen la gran majoria dels nostres arxius.

Amb tot, el 2005, pressuposem a la vista de l'estat actual de la nostra professió en el si de les Corts Valencianes, serà de gran activitat, marcant un abans i un després en el desenvolupament d'este el nostre treball i de la majoria de centres. Des de l'Associació continuarem oferint la nostra col·laboració a la Direcció General d'Arxius per a portar a bon port estos, potser els més importants projectes, que des de fa anys se trobaven a faltar en la nostra Comunitat, sense descuidar per descomptat, un dels aspectes en què fins ara hem fet major èmfasi, la formació dels nostres arxiuers i la consecució d'una titulació adequada a les característiques i necessitats del nostre treball.

Estem convençuts que estem en el bon camí, el qual, volem recórrer junt amb les nostres autoritats polítiques, per a poder anar conformant pressupostos i recolzant amb el millor dels nostres criteris, el desenvolupament posterior de la norma i camí també que volem recórrer junt amb els col·legues que encara no formen part de la nostra associació, el creixement progressiu dels quals des de la seu fundació, esperem que els conveça que formem una plataforma única, amb idèntics interessos professionals i un sol marc laboral, el patrimoni documental valencià.

Vicent Masó Talens
President de l'AAV

UNA OPINIÓN SOBRE LA POLÍTICA DE ARCHIVOS EN LA COMUNIDAD VALENCIANA.

Hoy me gustaría comentar o argumentar, en contra o a favor, alguna de las actuaciones o principios que rigen el hipotético plan o programa de actuación sobre gestión de documentos y archivos de la Dirección General de Archivos e Innovación Tecnológica, órgano competente en la materia, pero me encuentro una vez más, en la incapacidad de realizar observaciones o comentarios, porque no hay un programa o plan sobre el que razonar, discutir, criticar, aplaudir o aporrear. No existe un programa, en el que se fijen objetivos ni a corto, ni a medio, ni a largo plazo, o para no ser tan taxativos, por lo menos la comunidad archivística no los conoce. Existen frases que hacen pensar que alguien se ocupa de la política de archivos, como por ejemplo el recién aprobado Reglamento Orgánico y Funcional de la Conselleria de Cultura, que dedica tres artículos, entre los once de desarrollo de la Dirección General de Archivos e Innovación Tecnológica, a ocuparse de los archivos, desde luego de ninguna forma novedoso, ni en su redacción, ni en su contenido. Mencionan estos artículos que se ocuparán del "mantenimiento, custodia... y digitalización de todos los archivos", en otro "la regulación, conservación (término ya comentado en otro de su articulado), estudio, protección... de los archivos", y la propuesta repetida de todos los años de ayudas y subvenciones. Alguien puede decir que estos principios rectores que aparecen en los reglamentos de las Consellerias, son principios generales que no deciden realmente la política archivística del departamento. Bueno, podemos pensar que este argumento es tacitamente reconocido por todos, pero también es deseable que cuando aparece un nuevo órgano, cuya competencia son los archivos, los principios programáticos sean innovadores o cuanto menos no repetidos.

La Associació d'Arxivers Valencians, en su boletín trimestral, saludó con agrado hace

más de un año, que el Gobierno Valenciano, se decantara por una Dirección General de Archivos e Innovación Tecnológica, separada de la concepción clásica predominantemente cultural y siempre asociada a bibliotecas, pensando que significaba una apuesta en firme para enmendar la escasa intervención pública en nuestro patrimonio documental. Como digo, se aplaudía esa iniciativa, y más cuando el anterior Conseller De Cultura anunció en les Corts que se iba a presentar un Ley de Archivos, por cierto muchas otras comunidades ya han descubierto hace tiempo, la necesidad de reglamentar la gestión de documentos y archivos con propia identidad. Bien, esta Ley, a día de hoy, no ha sido aprobada, y aún en el caso de que realmente viese la luz pública, no enmendaría de ninguna forma el estado primitivo, raquítico y decimonónico de nuestro inexistente sistema archivístico. Eso sí, por fin tendríamos un marco legal, necesario a todas luces, que definiera el sistema archivístico de la Comunidad Valenciana.

Justo también hace un año, estaba en marcha el Sistema Documental de Archivos (SDA), y cuando entró el nuevo gobierno estaba a punto de adjudicarse el proyecto. Este proyecto fue desestimado por la Dirección General, un proyecto que intentaba informatizar todos los archivos de la Administración del Consell de la Generalitat. Bajo mi punto de vista, era empezar la casa por el tejado, pues era prioritario normalizar procesos, y poseer corporativamente los instrumentos técnicos necesarios para asegurar el éxito del programa, pero por primera vez había un presupuesto sustancioso encima de la mesa. Los argumentos de Cultura para abandonar el proyecto, distan mucho de coincidir con mi opinión, más bien eran argumentos de licencias etc. Pero ¿dónde está aquel impulso? ¿dónde ha quedado el proyecto?

Para el año 2003, estaba anunciado, según conferencia del Director General de Patrimonio de la Conselleria de Hacienda en el año 2000, el Centro Logístico de la Generalitat, donde una de las naves iba a ser el Archivo Intermedio de la Generalitat. ¿dónde está? A lo mejor el lobo todavía no ha encontrado a Caperucita, y es el cuento más largo que existe. Por cierto, no se el valor que da la Generalitat a sus documentos públicos, no solamente para la custodia, sino de servicio activo a la sociedad, a la investigación, a la optimización de procesos, cuando sitúa a uno de los archivos que debiera dinamizar el conjunto de centros de la Administración Autonómica, en un polígono industrial; actuación que demuestra que realmente no crean un Archivo Intermedio, sino un almacén intermedio.

¿Y que me dicen de la participación social? Dónde están los cargos políticos y no tan políticos, Jefes de Servicio, directores de Archivos etc, que no asisten sistemáticamente a los encuentros, jornadas, congresos.. de la única asociación que existe únicamente de archiveros/as en esta Comunidad. Existir, debe existir alguna razón, pero ni políticamente es una actuación justificable. Y cuidado, encuentros, en donde simplemente por saludar a personalidades ilustres de la archivística española debieran acudir. A lo mejor, y solo digo a lo mejor, es que tampoco les gusta que se mueva algo que signifique cambio.

Lo que está claro, que archivísticamente no estamos ya lejos de Cataluña, especialmente puntera en estos temas, estamos lejos de todos, Andalucía, Canarias, Castilla-La Mancha, Castilla-León; enhorabuena para ellos. Siempre es bueno saber que nuestra profesión no ocupa el mismo lugar en todas las Comunidades.

Remedios Antequera.

Archivera.

Aubalá

Sistema Integrado para la Gestión de Centros Archivísticos

VICENTA CORTÉS ALONSO REP EL PRIMER PREMI DE L'ASSOCIACIÓ D'ARXIVERS VALENCIANS

En els transcurso del sopar de gala de les Jornades d'Onda, Vicenta Cortés va rebre la distinció del primer "Premi de l'Associació d'Arxivers Valencians", en reconeixement dels professionals

valencians de l'arxivística per la seua dedicació vital al món dels arxius a Espanya i Hispanoamèrica. Nascuda a València en 1925, Na Vicenta accedeix al Cos Facultatiu d'Arxivers, Bibliotecaris i Arqueòlegs en 1954. Des de llavors treballarà per l'Arxivística; després de passar pel "Archivo General de Indias", estarà com a Assessora Tècnica en el "Archivo Nacional de Colombia" (1957), on es vincula directament amb els arxius d'Hispanoamèrica. En 1959 comença a treballar als Estats Units amb Theodore Schellenberg. El seu assessorament serà fonamental per dissenyar els sistemes arxivístics nacionals de Costa Rica, Perú, Nicaragua i Veneçuela. A Espanya va ocupar la Inspecció General d'Arxiu, entre 1973 i 1984, i va ser-ne la última

Inspectora General en ser suprimida aquesta funció. Des d'aquest càrrec impulsà un bon grapat de projectes i tasques arxivístiques, va promoure publicacions tècniques, censos, estudis d'usuaris i memòries d'arxiu.

També destaca en Vicenta la seu docència en les disciplines de Paleografia i Història d'Amèrica, que va impartir en les universitats Complutense de Madrid, de Sevilla, Nacional de Bogotá i de Los Andes.

Entres altres distincions que ha rebut Na Vicenta Cortés cal destacar la condecoració de l'Orde "Al mérito por servicios distinguidos en el grado de Caballero del Perú", la Medalla de Honor de l'ANABAD i la condecoració del "Archivo General de la Nación del Perú".

III Jornades de l'Associació d'Arxivers Valencians

Els passats dies 30 de setembre i 1 d'octubre van tenir lloc a Onda les III Jornades de l'Associació d'Arxivers Valencians sota el lema "Arxiu i Nacionalisme". En elles han participat més de 50 professionals de l'arxivística del País Valencià, que han debatut sobre el sistema arxivístic valencià que desitjarien implantar per al futur. Com a ponents van actuar la responsable de l'arxiu del Ministeri de l'Interior, Rosana de Andrés Díaz, per informar de les resolucions i acords adoptats en la darrera reunió a Viena del Consell Internacional d'Arxiu, i experts en la matèria vinguts des d'Euskadi (Francisco Javier de Borja Aguinagalde), Catalunya (Ramon Alberch) i Castilla-La Mancha (Luis Martínez García). Aquests van plantejar una visió de com han articulat les institucions arxivístiques als seus territoris i inclús alguns

d'ells han esbossat els seus plans de futur, com en el cas de Catalunya i el País Basc. De les actuacions que realitzà l'associació "Arxivers sense fronteres" va informar l'arxivera del Parlament de Catalunya, Mariona Corominas. El vocal de l'Associació, Juan P. Galiana, de la Biblioteca Valenciana defensà en la seua ponència la creació de l'Arxiu Valencià com a capçalera del futur sistema arxivístic valencià.

Aquestes jornades serviren també per a la celebració de l'assemblea ordinària de l'Associació d'Arxivers Valencians i la renovació parcial de la seua junta directiva, destacant sobretot l'elecció del nou president, Vicent Masó, arxiver de Manises, a qui felicitem i animem en aquesta nova etapa al capdavant de l'Associació. Finalment, el

colofó de les Jornades va consistir en una mesa rodona centrada en els anomenats "papers de Salamanca", en la que intervingueren Jesús Huguet, secretari del Consell Valencià de Cultura, el diputat autonòmic d'Esquerra Unida Ramon Cardona i el professor de la Universitat de Southampton, Henry Ettinghausen, com a representant de la Comissió per la Dignitat. Posteriorment, l'ex-ministra de Cultura i diputada al Congrés per València, Carmen Alborch, va clausurar l'acte.

Va ser molt destacat pels assistents les notables aportacions dels ponents així l'atenció mostrada en tot moment per l'Ajuntament d'Onda, a qui hem d'agrair, i especialment al seu arxiver municipal, Alejandro Núñez, les facilitats donades pel bon decurs d'aquestes III Jornades.

En primera línia en
Sistemas de Información y Gestión del Conocimiento

Servicios de Teledocumentación, S.A.

Raimundo Fernández Villaverde, 28 28003 Madrid (España)

Teléfono +34 91 456 03 60 · Fax +34 91 533 09 58

www.baratz.es · E-mail: informa@baratz.es

LA JUNTA INFORMA

En l'Assemblea anual de l'Associació celebrada en Onda el passat 1 d'octubre es va renovar parcialment la Junta Directiva. Els actuals membres són:

President: Vicent Masó Talens
Vicepresident: Juan P. Galiana Chacón
Secretària: Irene Manclús Cuñat
Tresorer: Francisco José Sanchis Moreno

VOCALS:

• María José Carbonell Boria
• Mª José Cubells Puertes
• Mª José Martínez Tribaldos
• Alejandro A. Núñez Silvestre
• M. Lidón París Folch
• Joan Francesc Pi i Aparici
• José Ramón Sanchis Alfonso.
• Josep Lluís Santonja Cardona
• Manuel Vicent Balaguer

En la darrera reunió de la Junta Directiva es van prendre els següents acords, que suponen clars avantatges per als socis:

- Aplicar als socis un descompte del 40% en l'import de totes les activitats de l'Associació.
- Quotes de socis per al 2005:
 - Quota de soci: 72 euros
 - Quota de soci institucional: 108 euros
 - Com a novetat, s'ofereix una quota especial de soci per a estudiants i parats: 48 euros.

COMISSION QUALIFICADORA DE DOCUMENTS ADMINISTRATIUS DE L'AJUNTAMENT DE GANDIA

En el marc d'una aposta ferma per racionalitzar i dinamitzar la gestió administrativa municipal, l'Ajuntament de Gandia creà el passat estiu la Comissió Qualificadora de Documents Administratius. La funció principal d'aquesta resideix en avaluar els documents que genera l'Ajuntament i, mitjançant un procés analític sobre les propostes que realitza el personal tècnic del Servei d'Arxius Municipal, determinar el valor, la vida administrativa, l'accessibilitat i la possible eliminació o la conservació definitiva de les sèries documentals.

La Comissió Qualificadora significa una aposta singular condicionada per la necessitat de normalitzar l'aplicació d'aquesta ferramenta arxivística -l'avaluació documental- com una peça clau del sistema de gestió integral de la documentació. Això és, la responsabilitat derivada de jutjar els valors dels documents s'incorpora amb les màximes garanties, processos de transparència i participació tècnica i política, tot i reforçar el caràcter multidisciplinar i públic d'aquestes decisions. La Comissió està integrada, a més de la Presidència i la Secretaria General, per l'arxiver i dos tècnics d'arxiu, altres tècnics de l'administració municipal, que asseguren una visió integral de la documentació corporativa, un catedràtic d'Història Contemporània de la Universitat de València i compta amb la participació de tots els grups polítics amb representació municipal. De forma rotativa i puntual, a més, en formaran part els o les caps d'àrea de la unitat administrativa la documentació de la qual haja d'estar avaluada. Funcionarà com una comissió informativa, la qual elevarà els seus dictàmens a la consideració de la Junta de Govern Local.

En la primera sessió, la Junta Qualificadora de Documents Administratius de l'Ajuntament de Gandia avaluà 21 sèries documentals, totes elles generades per la Policia Local i el departament de Seguretat Ciutadana (per exemple, les multes de circulació, els guals, els expedients de reclusos, els comunicats diaris, els atestats i els informes, la retirada de vehicles, les reserves d'estacionament, l'ocupació de la via pública, etcètera).

Es tracta, senzillament, d'assumir un instrument normalitzat per a millorar el substrat documental de la nostra organització, a la fi d'atorgar-li una utilitat més gran envers els usuaris i, de retruc, garantir el llegat d'uns arxius de qualitat.

ACTIVITAT PARLAMENTÀRIA

Destaquem, pel gran interès que té per a la nostra professió, la última iniciativa presentada a les Corts Valencianes sobre arxiu: el Projecte de Llei d'Arxiu, amb número 10/04, presentat el 15 de novembre de 2004.

CRÈDITS Per col·laborar en aquesta publicació dirigiu-vos a vocalia4@arxiversvalencians.org

Bulletí d'Associació d'Arxivers Valencians / nº 15 / octubre-desembre 2004. Publicació trimestral.
Direcció i redacció: AAV (Lidón París Folch; Joan F. Pi Aparici)
Diseny Gràfic: TALLER DIGITAL 963 387 188
Impressió: Impronta Lliso 963 680 047
I.S.S.N.: 1578-0538
D.L.: V-1127-2002

L'ASSOCIACIÓ T'INTERESSA, INSCRÍU-TE EN:

ASSOCIACIÓ D'ARXIVERS VALENCIANS

www.arxiversvalencians.org

APARTAT DE CORREUS 13055 - 46080 VALÈNCIA